

Riktlinjer för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda i Lunds kommunkoncern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att anta upprättat förslag till riktlinjer för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda i Lunds kommunkoncern.

Sammanfattning

Hot, hat och våld mot förtroendevalda är en allvarlig risk mot vårt demokratiska system. Det kan leda till att förtroendevalda påverkas och begränsas i sitt beslutsfattande eller avstår från känsliga beslut. Det riskerar i värsta fall också leda till att förtroendevalda avstår från att engagera sig i frågor eller hoppar av sina uppdrag. Vidare riskerar det påverka kontakten med medborgarna och möjligheten att rekrytera nya förtroendevalda.

Kommunfullmäktige beslutade 2020 i *Program för trygghet och säkerhet* att arbetet med att förebygga trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda är ett prioriterat område, detta för att skapa en trygg arbetsmiljö, en säker verksamhet och ytterst för att värna om yttrandefriheten och vår demokrati.

I linje med antagandet av *Program för trygghet och säkerhet* föreslås kommunstyrelsen anta riktlinjen som beskriver Lunds kommuns ansvar, hur kommunen arbetar med frågan samt vad förtroendevalda inom kommunen kan förvänta sig i form av stöd, rutiner och utbildning.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-03-08 Riktlinjer för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda i Lunds kommunkoncern

2022-03-08

Diarienummer

KS 2021/0686

- Riktlinjer för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda i Lunds kommunkoncern (antagandehandling)
- *Program för trygghet och säkerhet*, antaget av kommunfullmäktige per beslut 2020-02-27 § 68

Ärendet

Bakgrund

I Brottsförebyggande rådets senaste undersökning "Politikernas trygghetsundersökning" (PTU, 2021) uppger var fjärde förtroendevald att de blivit utsatta för hot, hat eller våld kopplat till sitt politiska uppdrag under 2020. Det är en högre utsatthet än vad som rapporterats tidigare. Utsattheten är något högre under valår än mellanliggande år. Det konstaterades även i undersökningen att var fjärde förtroendevald uppger att utsatthet eller oro för utsatthet påverkar dem i sitt uppdrag. Den vanligaste konsekvensen var att förtroendevalda har undvikit att engagera sig i eller uttala sig i en specifik fråga.

Att förtroendevalda känner sig trygga och säkra i sin demokratiska roll är centralt för att den kommunala demokratin och organisationen ska fungera. Även i Lund har det förekommit hot och andra händelser gentemot förtroendevalda och det föreligger således behov av insatser samt av att tydliggöra ansvarsfördelningar. Med anledning av detta har kommunkontoret tagit fram förslag på riktlinjer för arbetet, vilka, i enlighet med *Program för styrning*, underställs beslut om antagande i kommunstyrelsen.

Föredragning

Hot, hat och våld mot förtroendevalda är en allvarlig risk mot vårt demokratiska system. Polisen är ytterst ansvarig för förtroendevaldas säkerhet och hantering av brottsliga händelser.

Syftet med de föreslagna riktlinjerna är att fastställa den ambitionsnivå Lunds kommun ska ha gällande trygghet och säkerhet för förtroendevalda inom kommunen, samt att tydliggöra det ansvar just Lunds kommun har för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda.

Ett flertal kommuner och regioner har antagit styrande dokument, dessa med varierande innehåll och nivåer och ansvarsfördelning. SKR har genom en dokumentanalys tittat på ett sextiototal kommuner och regioners dokument för arbetet mot hot och hat mot förtroendevalda. I dokumenten finns ett övervägande fokus på omhändertagande säkerhet, dvs. händelsehantering. Ett mindre antal benämner det förebyggande arbetet. Ett fåtal kommuner och

2022-03-08

Diarienummer

KS 2021/0686

regioner har fattat beslut om att annan aktör bär ansvaret för de förtroendevaldas arbetssituation.

För att skapa förutsättningar för de förtroendevalda i deras demokratiska uppdrag och då förtroendevaldas arbetsmiljö inte regleras enligt arbetsmiljölagen föreslår kommunkontoret att Lunds kommun arbete utgår från ambitionsnivå och ansvarsfördelning enligt riktlinjen.

För att uppnå den ambitionsnivå Lunds kommun antar genomförs arbetet i tre steg. *Förebyggande, hantering av händelser samt uppföljning*. Det förebyggande arbetet skall ske på generell nivå och baseras på utbildning och stöd till förtroendevalda. Hantering av händelser och uppföljning av dessa sker efter behov och med individuell- och händelseanpassning.

De ansvarsnivåer och berörda parter som tillsammans är ansvariga i riktlinjen är jämförbart med vad en majoritet av andra kommuner beslutat om gällande sina förtroendevalda samt i enlighet med hur SKR resonerar och föreslår. Arbetet i enlighet med riktlinjerna kommer samordnas och bedrivs av kommunkontoret.

Flertalet parter berörs i arbetet mot hot och våld mot förtroendevalda. Samverkan mellan enskilda förtroendevalda, partierna, polisen och kommunen är central för att arbetet ska fungera.

Kommunstyrelsen föreslås sammanfattningsvis anta upprättat förslag till riktlinjer.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret. Kommunkontoret har i beredningen av ärendet i en omvärldsanalys undersökt hur andra kommuner (bland annat Lysekil, Gävle, Uppsala) och regioner hanterar frågan, samt via kunskapsinhämtning från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Barnets bästa

Ett arbete för att stärka och säkra demokratin i Sverige är ett arbete som är till gagn för hela samhället, däribland barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

2022-03-08

Diarienummer

KS 2021/0686

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, enheten för trygghet och säkerhet

För kännedom:
Samtliga nämnder och styrelser